

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький торговельно-економічний інститут Державного
торговельно-економічного університету
Національний технічний університет «Харківський
політехнічний інститут»
Національний технічний університет «Дніпровська
політехніка»
Університет банківської справи**

**«ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І АНАЛІЗ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

*До 55-річчя Вінницького торговельно-економічного
інституту ДТЕУ*

**XI Всеукраїнська науково-практична
Інтернет-конференція**

**22 березня 2023 року
(частина I)**

м. Вінниця

ЗМІСТ

1. Гладій І.О. Витрати підприємств торгівлі: економічна сутність <i>кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	3
2. Даценко Г.В. Операційний ДБЮ ДИЛІДЖЕНС, як невід’ємна складова загальної процедури ДБЮ ДИЛІДЖЕНС <i>доктор економічних наук, професор кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	7
3. Китайчук Т.Г. Аналітичні процедури та їх значення в процесі проведення внутрішнього контролю <i>кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	9
4. Копчикова І.В. Організаційно-методичні аспекти контролю товарних втрат торговельної мережі <i>кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	11
5. Крупельницька І.Г. Проблеми нормативного регулювання системи внутрішнього контролю на підприємстві <i>кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	14
6. Кудирко О.М. Інформаційне забезпечення як основа аудиту запасів підприємства <i>кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	16
7. Лобачева І.Ф. Аналіз основних засобів сільськогосподарського підприємства: теоретичні аспекти <i>кандидат педагогічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	19
8. Майстер Л.А. Особливості обліку єдиного податку та ЄСВ для суб’єктів малого підприємництва у період дії воєнного стану <i>кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	22
9. Откаленко О.М. Аналіз впливу війни на економіку України <i>кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	25
10. Покинтьчереда В.В. Статистичне забезпечення управління бізнес- процесами: сутність та значення <i>кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ</i>	28

ефективності аналітичних процедур з метою їх постійного удосконалення та підвищення ефективності.

Ефективний контроль і якісна інформаційна база є взаємопов'язаними аспектами управління бізнесом. Якщо менеджери мають доступ до якісної інформації, то вони можуть приймати більш обґрунтовані рішення щодо контролю за бізнесом. Також, наявність точної та повної інформації дозволяє менеджерам вчасно виявляти проблеми та недоліки у роботі організації та вживати необхідні заходи для їх вирішення.

Якісна інформаційна база може включати такі елементи, як фінансові звіти, статистичні дані, детальну інформацію про виробництво, кадрову політику та багато іншого. Ці дані дозволяють менеджерам більш точно відстежувати результативність організації, контролювати бюджет та витрати, планувати стратегію.

Контроль покликаний забезпечити максимально ефективне використання фінансових та інших видів ресурсів організації. Контроль сприяє реалізації економічної політики, виробленої керівництвом, дозволяє систематизувати фінансові та інформаційні потоки, озброїти управлінський персонал реальним баченням процесів, що відбуваються в організації для прийняття оптимальних управлінських рішень. Стан контролю на досліджуваних підприємствах свідчить, що чинна система контролю не в повній мірі відповідає вимогам підвищення ефективності управління виробництвом.

Список використаної літератури:

1. Даценко Г., Семенець А., Панфілов О., Кузькін Є., Панкратова О. Удосконалення управління підприємством шляхом підвищення дієвості внутрішнього контролю в контексті міжнародного бізнесу. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Т.1(42). 173-184. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.42.2022.3459>

2. Дорош Н.І. Аудит системи внутрішнього контролю підприємства. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2005. № 2 (5). С. 95–108.

3. Корінько М. Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, організація: [монографія]. К. : Інформат.–аналіт. агентство, 2007. 429с.

4. Савченко Р. О., Савченко Н. М., Дем'янюк І. В. Внутрішній контроль: проблеми та перспективи. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7288> (дата звернення: 15.03.2023).

Інна Копчикова,
канд.екон.наук, доцент кафедри обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ ТОВАРНИХ ВТРАТ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ

Враховуючи сучасні умови ведення бізнесу, саме контроль посідає особливе місце в напрацюванні заходів, які спрямовані на підвищення

ефективності роботи та збереження майна власника. Лише контроль дозволяє виявити можливі негативні явища в діяльності і вжити заходів щодо їх усунення. Тому, на сьогодні на підприємствах мережевої торгівлі істотної важливості набуває удосконалення організаційних та методичних аспектів внутрішнього контролю товарних втрат. Отже, необхідним є дослідження сутності та ефективного механізму його здійснення, в основу якого мають бути покладені економічні методи господарювання.

Розширення асортименту, переорієнтація ринків збуту, запровадження нових форматів торгівлі потребує контролю операції за рухом товарних запасів, напівфабрикатів та виробів власного виробництва, що висуває нові вимоги до організації внутрішнього контролю [2].

Вагомий внесок у розвиток методичних засад формування та розвитку системи внутрішнього контролю здійснили такі науковці, як Т.А. Бутинець, Ф.Ф. Бутинець, А.В. Гундарев, О.А. Магопєць, О.В. Павелко, Б.Ф. Усач, А.Ф. Фуад.

Не применшуючи внесок науковців у розвиток методичних положень внутрішнього контролю товарів невирішеною залишається проблема методичного забезпечення внутрішнього контролю товарних втрат, що актуалізує дане дослідження.

Під методикою проведення внутрішнього контролю розуміємо сукупність методів та прийомів, які використовуються при проведенні контрольних процедур.

Незалежно від виду внутрішнього контролю, який застосовується на підприємстві, першочерговим завданням при його формуванні є визначення процедур контролю (або засобів контролю).

Так, ряд авторів розглядають методику проведення внутрішнього контролю з позиції необхідності збереження майна власника, виділяючи при цьому конкретні процедури контролю щодо різних об'єктів.

Таким чином, дані передумови щодо процесу організації внутрішнього контролю свідчать, в першу чергу, про його важливість та необхідність з метою як формування правильних показників звітності, шляхом внесення коригувань, пов'язаних із можливим виявленням недостач та лишків (за результатами проведеної інвентаризації), а також виявлення та усунення фактів навмисного зменшення товарно-матеріальних активів матеріально-відповідальними особами різними шляхами, що дозволить вжити вчасних заходів та попередити негативні наслідки, які можуть виникнути.

Так, Т.А. Бутинець [1] відзначає, що ланки, які входять до внутрішнього контролю на підприємстві можна упорядкувати так: самоконтроль виконавця; функціональний контроль – вертикальний і горизонтальний; інституційний контроль.

До суб'єктів, які здійснюють самоконтроль виконавця відносяться матеріально-відповідальні особи, які безпосередньо оформлюють операції з рухом товарів (наприклад, перерахунок товарів при передачі зміни в магазині), а також бухгалтерська служба, яка здійснює перевірку документів, щодо операцій з рухом товарів на різних його стадіях. Таким чином, суб'єкти при здійсненні своїх

функціональних обов'язків здійснюють самоконтроль завдань, які ними виконуються.

Функціональний вертикальний контроль передбачає здійснення контрольних процедур керівниками конкретних ланок, які можуть їх проводити в межах своїх повноважень, а горизонтальний може здійснюватися іншими працівниками, якщо це входить в їх посадові обов'язки.

Слід відмітити, що при здійсненні контрольних процедур в частині виявлення товарних втрат важливе місце матиме вид контролю: попередній, поточний та наступний, що дозволить постійно організовувати та здійснювати контрольні процедури. При організації контрольних процедур по товарних втратах особливо важливим є попередній контроль – запобігання втратам.

Із визначення торговельної мережі впливає, що відмінною її рисою є наявність єдиного центру управління, а отже і контролю. Єдиний центр забезпечує просту та прозору організаційну структуру, централізований контроль за процесами закупівель та продажів, єдиний стратегічний підхід до розвитку компанії, єдину корпоративну політику.

З позиції єдиних форм і методів управління суб'єкти і об'єкти контролю в торговельних мережах доцільно розглядати з точки зору перерозподілу контрольних функцій.

За рівнем перерозподілу контрольних функцій доцільно виділити централізований та децентралізований контроль:

Централізований контроль товарних втрат заснований на використанні суворих правил, інструкцій, жорстких нормативів, здійснюється єдиними центрами управління, при цьому частина контрольних функцій переводиться на більш високий рівень ієрархії. Централізований контроль здійснюють спеціальні під розділи, що функціонують у системі управління організації (юридичний відділ, бухгалтерська служба, відділ інформаційних технологій, відділ контролінгу).

Децентралізований контроль товарних втрат перерозподіляє контрольні функції на нижчі рівні ієрархії, визначений обсяг контрольних функцій виконують безпосередньо суб'єкти на місцях (товарознавці, менеджери, МВО, служба безпеки). Він ґрунтується на соціальних нормах, цінностях, традиціях і корпоративній культурі. Значною мірою він зорієнтований на самоконтроль і внутрішньогруповий контроль, що здійснюються на засадах соціальної взаємодії.

На співвідношення централізації і децентралізації в управлінні підприємством у цілому безпосередньо впливають такі фактори, як розміри організації, кількість торгових точок, форми та методи торгівлі, технологія виробництва і послуг, навколишнє ділове середовище.

Для правильної організації та проведення внутрішнього контролю необхідно визначити коло об'єктів та суб'єктів його проведення.

Об'єктами є операції з постачання запасів, договори з постачальниками, закріплення матеріальної відповідальності, кількісне та якісне приймання запасів, норми витрат матеріалів на виробництво напівфабрикатів та готової продукції, брак і псування напівфабрикатів, товарів та готової продукції ,

товари, які втратили товарний вигляд, умови зберігання товарів напівфабрикатів та готової продукції, процес проведення інвентаризації та виведення її результатів, списання природних втрат в межах норм, віднесення нестач на винних осіб та порядок їх відшкодування, регламенти по прийманню та списанню ТМЦ.

Суб'єктами є товарознавці, менеджери, матеріально-відповідальні особи, касовий вузол, служба торговельної безпеки, інженерно-технічні служби, обліково-економічний відділ, відділ проектування і вдосконалення технологій торгівлі, відділ контролінгу, відділ інформаційних технологій, відділ по роботі з персоналом, юридичний відділ.

Кожний із наведених суб'єктів проводитиме контрольні процедури пов'язані із процесом руху товарів, що дозволить не лише контролювати його наявність та збереження, але й дозволить управляти бізнес-процесами та оптимізувати діяльність підприємства.

В умовах розвитку сучасних форматів торгівлі на торговельних підприємствах необхідно запровадити чітку систему внутрішнього контролю за операціями, пов'язаними з рухом запасів (надходження, зберігання, виробництво, списання) з метою виявлення і попередження порушень шляхом чіткого виокремлення об'єктів та суб'єктів контролю товарних втрат.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Т.А. Розвиток науки господарського контролю: проблеми теорії, методології та практики: монографія Житомир: ЖДТУ, 2011. 772 с.
2. Копчикова І.В. Внутрішній контроль у системі управління товарними втратами *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Економічні науки*. 2018. № 5 (100). С. 130-142.

Крупельницька І.Г.

**канд.екон.наук, доцент кафедри обліку та оподаткування
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ**

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Існування на підприємстві системи внутрішнього контролю (далі СВК) або подібної адміністрації є звичайним явищем. Контроль забезпечує оперативність та якість управлінських рішень. Професіоналізм таких рішень залишається за адміністрацією. Але ми маємо цікавий парадокс: коли аудитори просять підприємство надати нормативні документи, що регулюють функціонування СВК, юристи підприємства опонують тим, що немає законодавчих норм які визначають статус СВК, його функції і завдання.

Для якісної оцінки ризику контролю аудитор тестує СВК протягом усіх етапів аудиту. Основою для такого тестування є Внутрішні положення підприємства про регламентацію внутрішнього контролю. Аудитор проводить аудиторські процедури щодо відповідності цим регламентаціям господарського процесу, системи управління і обліку. Більшість практиків та науковців схиляється до думки, що наказ по підприємству це організаційна